

DEO OPTIMO MAX.

UNI ET TRINO,

QUÆSTIO MEDICO-CHIRURGICA.

QUOD LIBETARIIS DISPUTATIONIBUS,
manè discutienda, in Scholis Medicorum, die Jovis decimâ mensis
Martii, anno Domini M. DCC. LXVIII.

M. GUILLELMO JOSEPHO DE L'EPINE, Anriquo Facultatis
Decano, Doctore Medico, Præside.

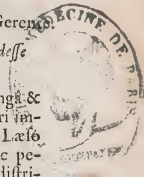
M. JOSEPHI DUSSANS, Doctoris Medici, Vices Gerentis.

*Utrum in pertinacibus capitis facieique doloribus aliquid prodesse
possit sectio ramorum nervi Quinti Paris?*

NERVI à cerebro, cerebello, medullâ oblongâ & spinali oriundi motum sensumque toti corpori impertuntur; nutritioni partim inserviunt. Læsio nervo teterrimâ oriuntur convulsiones, hoc penitus dissecto perit omnis motus partis cui distribebatur, imò omnes alicujus membri nervos si ligaveris, brevi superveniet hujus atrophia. Quanti verò momenti sit genus omne nervosum satis demonstrant stupendâ illâ partium omnium sympathiâ, quas instituunt nervi. Hi veluti custodes fidiissimi, securitati totius œconomix invigilant; si quid immineat periculi, monent; si quid minus bene sit ordinatum, docent: nè minimo quidem instanti feriri possunt, quin partem fidei suæ commissâ invadat corporis subitus morti valdè similis.

Quomodo perficiantur omnes istæ nervorum functiones ignorant adhuc Physici, diuque forsàn ignorabunt. Nonnè ergò incautè se gereret, quisquis nervum alicujus momenti secaret nullis fretus theoriæ vel praxeos principiis? Quantò damnandus magis si ipsi adversarentur morbi natura & partium structura? Temerariam verò esse famosam hanc & antea inauditam operationem nupèr institutam ad sanandum pertinacem faciei dolorem pronuntiare quis dubitet, si asserti istius testes habeat certissimam theoriam anatome confirmatam, pravosque sectionis pluries repetitæ successus? Id quippè intendit Chirurgus hanc operationem celebrans, ut secet, separetque à suo trunco nervum qui sensum parti dolenti largitur. At verò utrùm laboraret nervus, & quis sit nervus laborans ignorat: quem nervum scalpello secare debeat, nescit. Quis futurus sit sectionis effectus hunc omnino lateret. A tali autem operatione nedum aliquid boni possit exurgere, imò plurimum mali certò oriri debere asserimus, sequentia demonstrabunt.

NERVUS quinti paris ortus à pedunculis cerebelli, descendit utrinquè in duræ matris caveam, in quâ densam efformat tæniam, duræ matri vehementer adhærentem (a).

Mox pergit suprà latus anterior ossis petrosi ibique dividitur in tres truncos (b).

Primus truncus ophthalmicus à Willisio, à Winslovio orbitarius dictus, prodit à nervo quinti paris, aliquot lineis antè processum clinoidem posteriorem, vehementer adhæret septo sinum cavernosum claudenti; ibi comitem accipit nervum à sexto pare, aliumque à quarto venientem (c). Postea accedens ad fissuram sphenoideam, jungitur ramo tertii paris. Dividitur deindè in tres ramos, antequàm orbitæ cavum ingreditur.

Primus ophthalmici nervi ramus, frontalis dictus, per fissuram posteriorem, propè supremam marginis partem, orbitam intrat; dat furculum qui exeundo ex orbitâ fibras suas palpebræ ejusque musculis distribuit.

Dein ex orbitâ per foramen superciliare superius exit ramus frontalis, reflectitur circà marginem orbitæ superiorem, dividiturque in duo strata, unum superficiale, alterum verò profundum: ambo fibras suas in cutem, musculus frontis, & aponeurosem dispergunt usque ad suturam coronalem.

Secundus nervus, qui lacrymalis vocatur, duræ matri adhærens, & comite suâ arteriâ orbitam intrat ad latus externum musculi abductoris oculi; furculum exhibet, qui jungitur duobus nervulis ortis à maxillari superiori, (de quo infra dicturi sumus) dein sub orbitæ periosteo latens, fertur ad glandulam lacrymalem, & ad tunicam oculi adnatam.

Tertius ejusdem nervi ramus, nempe nasalis, ortus juxta finem cavernosum, furculum exhibet, conducentem formationi istius ganglii, à quo oriuntur nervi plexum ciliarem efformantes, quorum pars scleroticam subit, pars ad uveam usque repit.

Dein in duos furculos dividitur nervus nasalis, quorum primus isque major, canalem orbitarium penetrando, redit in cranium, & transeundo suprà cellulas ethmoidales, nasum ingreditur fibras suas spargens membranæ pituitariæ, definitque versus septum nasale. Secundus fertur ad angulum oculi internum, & distribuitur carunculæ lacrymali, sacco, musculis palpebræ vicinis, musculis nasi pyramidalibus, & definit in cutem nasi, versus ejus dorsum.

Secundus quinti paris truncus major primo, tertio verò minor, inter utrumque situs, ab ortu suo foramen offendit rotun-

(a) Non enim ganglium efficit, ut vult. Cl. Winslovius, sed textum densissimum in plura strata distinctum. Meckel, Dissert. pag. 12.

(b) Primas divisiones nervi quinti paris appellamus truncos; secundas, ramos; tertias, furculos, ultimas deniquè, fibras nominamus, ut tollatur omnis verborum ambiguitas.

(c) Hunc ultimam ramum patheticum appellat Winslovius.

dum per quod exit è cranio. Maxillaris superior dicitur. Antè vel illicò post suum exitum, propè fissuram sphenoidèam furculum exhibet (d), qui post binam cum nervo lacrymali communicationem, perforato orbitæ periosteo, tendit ad glandulam lacrymalem; ex hâc per unum aut duo foraminula os Malæ perforantia abit in faciem, & in cutem Malæ dispergitur.

Mox truncus nervi maxillaris superioris propè basim alarum pterygoidearum dividitur in quatuor ramos. *Primus*, Sphenopalatinus, seu Vidianus. *Secundus*, Palatinus. *Tertius*, Alveolaris. *Quartus*, Infra-orbitalis dicitur.

Primus nempe Vidianus, juxtà foramen Sphenopalatinum aliquot fibras superiori membranæ pituitariæ parti mittit, hi sunt nervi nasales superiores anteriores, canalem pterygoideum intrat nervus Vidianus, aliasque mittit fibras membranæ pituitariæ, versus vomer & tubam; & hi sunt nasales superiores posteriores.

Brevi redit in cranium nervus Vidianus, per aperturam canalis sui posteriorem, dividiturque in duos furculos. *Primus* minor & superficialis se insinuat in fissuram aquæ-ductûs Fallopiæ, & anastomosim facit cum parte durâ nervi auditorii. *Secundus*, major & profundus inter utramque carotidis flexuram transeundo, subit canalem caroticum, dein inseritur ad angulum acutum radici nervi intercostalis quæ à 6°. pare descendit (e).

Alter nervi maxillaris superioris ramus, qui palatinus dicitur, in tres dividitur furculos, qui per canalem pterygo-palatinum descendunt. *Primus* major, fibras inferiori membranæ parti distribuit. Hi sunt nervi nasales inferiores. Exit deinde è canali, abitque in cœlum palati, ubi evanescit. *Secundus*, desinit in Uvulam & muscolum palati mobilis levatorem. *Tertius*, in glandulas palatinas & Tonsillas abit.

Tertius nervi maxillaris superioris, isque minimus ramus, alveolaris seu dentalis superior nuncupatur. Hic duos habet furculos, quorum primus anterior desinit in fibras buccinatoris, secundus posterior fibras suas mittit ad dentes molares superiores.

Quartus denique ramus seu potius continuatio trunci maxillaris superioris, subit foramen infra-orbitale, ibique nomen nervi infra-orbitalis accipit. Dentibus incisoriis mittit aliquot fibras per cellularem substantiam ossis Malæ descendentes. Ex hoc foramine infra muscolum incisorium, periosteo adhærens emergit in faciem nervus infra-orbitalis, exhibendo furculum

(d) Hic omnium nervorum minimus, vocatus fuit malæ subcutaneus à Cl. Meckel, qui eam scripsit Dissertationem de nervo quinti paris. Hanc in præsentî descriptione ducent. le. quinti sumus.

(e) Hanc veram & constantem nervi intercostalis originem detexit suprâ laudatus Meckel; illam etiam vidimus, & videbit quisquis nervos omnes quinti paris accuratè prosequi voluerit.

qui reflectitur versus marginem orbitæ inferiorem; adit musculum palpebræ orbicularem; jungitur ramo nervi duri septimi paris, desinitque in saccum & carunculam lacrymalem. Deindè à nervo Infra-orbitali emergunt aliquot fibræ nerveæ, quæ feruntur ad nasum externum, & aliæ quæ ad musculos labio superiori proprios tendunt.

Tertius quinti paris truncus omnium maximus, isque Maxillaris Inferior audit; exit è cranio per foramen ovale, pergensque sub musculo pterygoideo externo, dividitur in duos ramos.

Primus, superior & minor, quinque exhibet furculos; unus fertur ad angulum ossis temporum, & totus evanescit in musculo massetere; alter retrò suturam squamosam ascendit, & desinit in partem crotaphitæ posteriorem. Tertius, secundo major, ascendit suprà magnam sphenoidis alam, & fibras suas mittit ad partem crotaphitæ internam. Quartus, à foramine ovali inter duos pterygoideos musculos descendens, pergit usque ad musculum buccinatorem. Quintus deniquè, isque omnium minimus, totus distribuitur musculo pterygoideo externo.

Secundus ramus, inferior & major, vera est nervi maxillaris inferioris continuatio, furculum exhibet super arteriam maxillarem inter ambos musculos pterygoideos inflexam. Hic, aliquot ab ortu suo lineis, comitem accipit nervum chordam tympani dictum, quem ad linguam secum deducit. Hoc autem exhibito furculo, canalem maxillarem inferiorem ingreditur nervus maxillaris inferior comite venâ & arteriâ, fibras distribuit dentibus suprà hunc canalem sitis; exit per foramen mentale, desinitque in cutem & musculos labii inferioris.

III.

TRES ergò isti quinti paris trunci, pluribus inter se communicant anastomosibus, communicantque cum ramis à durâ nervi auditorii parte venientibus.

Ab orbitâ verò usque ad mentum furculos suos mille modis contortos spargit nervus auditorius durus, iique præsertim motum sensumque musculis faciei impertiuntur. Parum enim huic sensui aut motui inserviunt nervus malæ subcutaneus, & infra-orbitalis. Is quippè ità gracilis est ut virosum in secandis nervis exercitatisimorum oculos huc-usque fugerit. Hunc solus detexit Meckel, qui sectione viginti vicibus repetitâ, id unum intendebat, ut nè minimam quidè fibrâ à quinto pare venientem omitteret. Alter, nempe infra-orbitalis, majorem fibrarum suarum partem palpebræ & dentibus mittit, aliquot tantum, easque minimas, versus nasum & labium superius spargens.

Dolor faciei & capitis vividissimus pender-ne primariò à nervis? Ab humore heterogeneo qualicumque nervos vellicante?

A fibrarum muscularium vehementiori constrictione, aut denique à periosteo? Nemo est, ni fallor, qui hâc de re certò pronuntiare possit; deficiunt enim signa diagnostica. Ponamus tamèn à nervis oriri omninò hunc dolorem (f), quam ex suprâ dictis causam incusabit iste affectus ingratum sensum producens? Num tensionem nimiam, aut irritationem, aut potius compressionem? Soli tensioni aliquam potest medelam asserre sectio.

Quis verò secabitur ramus? Infra-orbitalis? Suum ergò scalpellum transversim & obliquè dirigit Chirurgus, à supremâ alæ nasalis parte, usque ad locum apophysi mastoideæ ossis Maxillæ subjacentem, quiddid ibi reperitur profundè ad os usque incidendo; sicque faciet vulnus quatuor ad minimum lineas altum, quo tegumenta, textus cellularis, musculus incisivus major, nervus tandèm & ipsummet periosteum transversim dividuntur. Hinc muscoli antagonistæ perpetua & invita contractio, partisque oppositæ labii superioris distortio: hinc palpebræ inferioris aliquanta inversio, etenim nervo suo orbatâ manebit pars musculi orbicularis inferior (g).

Nedùm autèm à tali sectione minui possit nervorum totius faciei tensio, non potest è contrario quin augeatur. Minimè enim à se recedent ambo nervi rescissi extrema; obstat quippè vehemens ipsorum cum periosteo adhæsio; intereâque partem inferiorem fortius quam antea distrahet ramus à duro nervo ortus quocum anastomosim facit Infra-orbitalis (h).

Nec facilis erit vulneris facti curatio. Omninò enim recisæ fuerunt fibræ musculares omnes; adhibenda ergò erunt fila, aut emplastrum glutinans cum fasciâ uniente, ut oræ semel adductæ contineantur. Quod si filis utatur Chirurgus, novam pariet irritationem & dolorem priori forsân pejorem, sin verò futuris fasciam unientem anteponit, quotiès vulneris laxabuntur vincula, ambæ musculi partes diducuntur, nec unquam glutinari poterunt.

A sectione nervi Maxillæ subcutanei, non majus exurget commodum; minores enim sunt hujus rami fibræ quam ut possint haberi pro genuinâ doloris vividissimi sede.

Rationi etiam repugnat sectio nervorum à 7°. pari venientium. Totus enim rescindendus esset plexus anserinus, propter innumeras ramorum quibus constat anastomoses. Instituenta igitur esset incisio, à parte auri anteriori usque ad labii commissuram:

(f) Absit à nobis ut nervos quocumque pro vera doloris sede recusamus. hic enim non loquimur nisi de nervis qui secari possunt, minimè verò de ultimis fibrarum nervearum extremitatibus, quæ ipsammet fibrarum muscularium compositionem ingrediuntur; sub hoc solo respectu dicimus sedem istius doloris de quo agitur posse esse fibras musculares nimis contractas.

(g) Vide Coroll. secundum, ubi de ramo infra orbitali.

(h) Vide Coroll. secundum.

tali autem vulnere transversim refecarentur muscoli omnes maxillæ movendæ destinati, imò lædi etiam possent salivales ductus (i). Nullis ergò niti theoriæ principiis nervorum sectionem probant morbi natura, & partium structura, hanc inutilem esse & periculi plenam non minùs apertè demonstrat experientia.

I V.

JAMDUDUM pertinaces partium dolores ferro aut etiam igne feliciter curaverunt Medici. Sic incisione ad cranium usque penetrante, (1) admodò etiam terebrâ multoties sanatæ sunt terriberrimæ cephalalgia. Factâ incisione, illicò desinit vividissimus dolor à paronichiâ ortus. Antiquum Tali dolorem scalpello perfecte sanavit D. Lafaye. Ingratum deniquè arthritidis sensum, ad temporis momentum sedat Moxa ustulatio (m).

Istis autem sectionibus nedum adversentur imò favent morbi natura & partium structura, tollitur enim nimia membrana aut aponeurosis contractio, si quis adsit humor heterogeneus ipsi paratur exitus.

Quàm diversè se gerant ii qui nervos rescindi jubent, unusquisque facillè persentit. His nimiam fibrarum contractionem tollere, aut humorem præsentem (quod absque ullo periculi metu fieri posset) educere non est animus; nervos incusant, & illos, quifuturus sit eventus, refecare non dubitant.

Nuperrimè ter Parisiis instituta fuit hæc operatio. Trium ægrotorum fidelem historiam breviter hic exarare operæ pretium est, omissis omnibus quæ nihil ad præsentem quæstionem attinent, ut nemini ullus deinceps emaneat dubitandi locus quàm in fragili posita sit spes salutis ab illâ operatione expectanda.

Primus (1) laborabat jam à longo tempore, dolore faciei capitisque vehementi nulli æquiparando. Parisios venit, consilium expostulaturus à Medico, qui ipsi autor fuit ut sectionem nervi infra-orbitalis, velut remedium cæteris præstantius experiretur. Operationem perfecit Chirurgus Parisiensis. Per aliquot dies delinitus dolor omnia læta pollicebatur. Postea tamèn vividus recruduit dolor, ad quem sanandum ad novam sectionem confugere placuit; quâ peractâ, quin & tertiâ quâ novus incidereetur nervus, tam benè sibi visus est habere æger ut de restitutâ salute nullus dubitaret, imò mirarentur singuli quicumque pristino-

(i) Truncum istius plexus asnerini lædere piaculum foret, totus enim latet in parotide.

(1) Quando nempe à nimia pericranii contractione, aut ab aliquâ tabulæ interææ emissionis duram meningem pungente, aut deniquè ab abcessu in diploë nato pendet dolor.

(m) Exempla ferri aut ignis etiam feliciter admoti passim reperies apud Hollerium cap. I. de doloribus capitis, apud Forestum, pag. 321, 339, 380. Ballonium, Galenum, &c. Alpinum de Medicinâ Egyptiorum, pag. 98. Quia & ipsemet Hippocrates (libro secundo de morbis) operationem de quâ nunc agitur suavisè videtur, cum dicit... Crustas octo capiti inserto, duas circa aures, duas in occipitis, hinc atque hinc ad cervicis nervum, duas in naso circa angulos oculorum. Verùm ubi sic loquitur, agit de dolore capitis humoribus repleti. Edit. Lind.

(1) R. P. BESSON è Premonstratensium familiâ Religiosus & propè Blasæ Paracleti Des Montils Rector.

rum cruciatuum testes fuerant, stupendum morbi adeò singularis exitum.

Lutetiam ergo relinquens dicecesim suam repetit, ut munus Parochi sibi commissum adimpleret. Ibi quartam sectionem perficere voluit à D. Vallon (n) Chirurgo; deinde quintam ab alio Chirurgo. Vere proximè elapso, Lotharingiam petiit, ut balnea, Embrochen (gallicè *Douche*) & haustum aquarum thermalium experiretur: 1°. ad fontem gallicè dictum, *Bains*, postea ad Fontem Plumbariensem.

Interrogatus utrum perfectè sanatus sit, respondet adeò mirandam esse aquarum Plumbariæ efficaciam, ut illarum usum vere proximo denuò suscipere non dubitet. Ulteriùs percontanti, aut nihil, aut aliquid ita ambiguum oscitans hallucinatur, ut de suo morbo, vel sanato, vel non sanato (solus) dubitare videatur. Id unum asserit, morbum suo similem solo prædictarum aquarum usu sanari posse, præsertim si hauriantur ad fontem dictum *Bussans* (o).

Alteri ægroto dolebat etiam facies immanitèr ex quo ambo ipsi avulsi fuerant dentes. Ille inutilia expertus remedia omnia, ad operationem, tunc famosam, velut ad sacram anchoram confugit (p).

Hanc perfecit Chirurgus Parisiensis alter: 1° cutem frontis juxta fibrarum muscularium directionem: 2°. nervum infra-orbitalem secuit: 3°. incisionem non ita altam fecit obliquè supra malam: 4°. deniquè supra maxillam inferiorem propè foramen in quod fertur nervus maxillaris; per aliquot dies evanuit dolor, ita ut perfectè sanatum fuisse ægrum nemo non existimaverit. Paulò post verò doluit immanitèr & obiit post dies viginti.

(q) Tertius à quinque annis cruciabatur dolore faciei vividissimo; aderant identidem convulsiones quibus mirum in modum distorquebantur labra, palpebræ, nasus. Operationem etiam passus est quam modò dictus Chirurgus celebravit: primò frontalem nervum, postea infra-orbitalem, tandemque maxillarem inferiorem resecurit, & ferrum candens intra vulnera admovit. Ne minimum quidè m inde levamen percepit æger, doletque nunc ipsi facies, ut antea dolebat (r).

V.

REPONENT forsàn doctrinæ quam impugnamus (*si qui super sint*) fautores, nervorum sectione destrui omnem ipsorum *sympathiam*, ita ut ingratus partis morbo tentatæ affectus jam non

(n) Hinc patet tribus præcedentibus sectionibus non fuisse sanatum.

(o) Hæc omnia testatur epistola scripta ab ægroto familiari cujus pater Chirurgus sam. perfecit sectionem.

(p) Huic nomen erat *Peromat*, lignarius artifex, habitabat in majori viâ sub-urbii Antoniani.

(q) D. de *Grieux*, Eques & Commendator Ordinis Melitensis.

(r) Hujus ægroti historiam nobiscum communicavit D. *Ravenam*, ægroti Scriba familiaris; hanc legimus insignitam a duobus Cl. hujus Scholæ Magistris, DD. *Boyer & le Thieullier*.

possit ad cerebrum usquē transmitti. Sed tale argumentum in tenui labor est evertere.

Primò enim omnimodà illæ ramorum omnium suprà descriptorum anastomoses (s) tam singulare inter se commercium habent, ut nullatenus destrui possit, nisi secentur omnes nervi; quod absurdum foret.

Aliundè mirabilem hanc & constantem organorum dispositionem, licet-nè funditus subvertere, absque gravioris periculi metu, & sinè temeritatis crimine?

(t) *Sola, (inquit auctor celeberrimus) genuinaque artis promovendæ ea est norma, quâ solius amore veritatis, unico opitulandi studio summo cum candore & Christianâ simplicitate, sic facta enarrantur, ut non minus infausta, quam fausta innotescant. Ad pondus sanctuarii omnes in Medicinâ & Chirurgiâ appendendæ sunt observationes priusquam in lucem prodeant, ut ars inde capiat augmentum.*

Hoc solo veritatis amore ducti, quæstionem præsentem examinandam suscepimus, quæ erant demonstranda, demonstravimus; quæ probanda, probavimus; quæ solum enarranda, eâ quâ decet viros probos fidelitate, narravimus, nil proinde vetat quin concludamus.

Ergo in pertinacibus faciei capitisque doloribus, nihil prodesse, sed contra plurimum nocere potest nervorum Quinti Paris scilicet.

(s) Vide parag. secundum.

(t) Ant. de Haën ratio mendendi parte 6. cap. 6. n°. 5. Ibi candidè fatetur vir Clar. se bis tentasse curationem dolorum capitis & Anaurolis ferum igeemque adinvenisse, monentemque ægrotorum soli operationi tribuendam esse non solum fatetur, sed demonstrat.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Guillelmus FV-MÉE.

M. Joannes DESCOMET, Censor Regius & Scholar. Prof. designatus.

M. Nicolaus LE ROI DE SAINT-AIGNAN.

M. Marinus-Jacobus-Clarus ROBERT.

M. Joannes-Baptista-Franciscus DELA RIVIERE, Consiliarius Medicus Regis ordinarius in ejus Castellato.

M. Ludovicus Claudius BOURDELIN, antiquus Facultatis Decanus, Regiæ Scientiarum Academia, Regiæque Societatis Brevolensis Socius, in Horto Regio Chimie Prof. & Galliarum Principum Medic. Primar.

M. Maximilianus-Josephus LEYS.

M. Guido DANIE DESPATUREAUX, Chirurgia Gallico idiomate Professor designatus.

M. Michael-Ludovicus VERNAGE, Eques & Censor Regius.

Proponēbat Parisiis PETRUS-MARIA VIEILLARD, Parisinus, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Parisiensis Baccalaureus, Theses Auctor. A. R. S. H. 1768. A SEXTA AD MERIDIEM.

Typis QUILLAU, Universit. & Facult. Medic. Typographi, 1768.